

УДК 378.4 (477.43)

Микола Є. Скиба

Хмельницький національний університет

**ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ В КОНЦЕПЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ**

Висвітлено концептуальні положення розвитку Хмельницького національного університету згідно Стратегії на 2016-2020 роки. Проаналізовано стан діяльності навчального закладу та визначено перспективи його розвитку на 2016/2017 навчальний рік за такими напрямками: освіта впродовж життя, забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу, соціальне партнерство, громадянська освіта і соціальна відповідальність, наукова діяльність, міжнародне співробітництво.

Ключові слова: Стратегія розвитку університету, освіта впродовж життя, система внутрішнього забезпечення якості, соціальне партнерство, наукова діяльність, міжнародне співробітництво.

Николай Е. Скиба

Хмельницкий национальный университет

**ПЕРСПЕКТИВЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ХМЕЛЬНИЦКОГО
НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА В КОНЦЕПЦИИ СТРАТЕГИИ
ЕГО РАЗВИТИЯ**

Рассмотрены концептуальные положения развития Хмельницкого национального университета согласно Стратегии на 2016-2020 годы. Проанализировано состояние деятельности учебного заведения и определены перспективы его развития на 2016/2017 учебный год по таким направлениям: образование в течение жизни, обеспечение качества высшего образования и образовательного процесса, социальное партнерство, гражданское образование и социальная ответственность, научная деятельность, международное сотрудничество.

Ключевые слова: Стратегия развития университета, образование в течение жизни, система внутреннего обеспечения качества, социальное партнерство, научная деятельность, международное сотрудничество.

Mykola E. Skyba

Khmelnytskyi National University

**PERSPECTIVES OF KHMELNYTSKYI NATIONAL UNIVERSITY IN THE
CONCEPT OF DEVELOPMENT STRATEGY**

The article analyzes conceptual provisions of Khmelnytskyi National University under the Strategy 2016-2020. Considered state of activity of the educational institution and defined future prospects of its development for 2016/2017

academic year in such directions: lifelong education, quality of higher education and the educational process, social partnership, civic education and social responsibility, scientific activity, international cooperation.

Keywords: *development strategy of the university, lifelong education, the system of internal ensuring quality, social partnership, scientific activity, international cooperation.*

Хмельницький національний університет як багатoproфільний навчально-науково-виробничий та соціально-культурний комплекс функціонує у глобальному вимірі в якості складової світового простору вищої освіти. Основними концептуальними положеннями розвитку університету, що прописані у Стратегії на 2016-2020 роки є [1]:

– підвищення якості діяльності університету за рахунок сталого динамічного розвитку в умовах ринкової економіки; реалізація передумов для трансформування університету в заклад інноваційного типу, головну роль в якому відграватимуть студенти та викладачі, а випускників університету буде вирізняти висока затребуваність і конкурентоздатність на сучасному ринку праці;

– розвиток і поглиблення фундаментальних та прикладних наукових досліджень, інноваційної діяльності, освітніх і додаткових послуг, що відповідають світовим стандартам; гарантування високої якості навчального процесу та наукових досліджень;

– створення в університеті освітнього середовища міжнародного рівня, що стимулює культ знань, вільне вираження думок, ідей, творчих здібностей, відкриває випускникам шлях до успіху;

– розроблення та впровадження інноваційних технологій в науці, управлінні та навчальному процесі;

– формування у свідомості студентів, викладачів і співробітників, разом із пріоритетом академічних цінностей, ідеалу гармонійної та високоморальної особистості, прагнення до втілення в життя підприємницьких ідей;

– створення і розвиток продуктивних зв'язків із провідними організаціями, академічними й освітніми установами та центрами;

– формування в університеті духу лідерства і корпоративної культури.

Діяльність університету, згідно Стратегії, здійснюється у таких напрямках: освіта впродовж життя, забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу, соціальне партнерство, громадянська освіта і соціальна відповідальність, наукова діяльність, міжнародне співробітництво. Прагнення Хмельницького національного університету бути провідним у наданні якісних освітніх послуг,

безумовно, передбачає систематичний аналіз власної діяльності і визначення перспектив розвитку.

Початок нового 2016/2017 навчального року пов'язується з підведенням підсумків діяльності усіх структурних підрозділів за попередній період та визначення шляхів розвитку у майбутньому.

Відтак, розглянемо підсумки та перспективи діяльності університету у напрямі «Освіти упродовж життя». У 2016 році прийом абітурієнтів до університету проводився за новим переліком галузей знань і спеціальностей (Постанова КМУ від 29.04.2015 р. № 266) у відповідності до Акту узгодження переліку спеціальностей та ліцензованого обсягу за встановленою МОН України формою. Незважаючи на зменшення контингенту осіб, які склали ЗНО, та суттєве зменшення обсягу державного замовлення, успішними є результати вступної кампанії 2016 року.

Як видно на рисунку 1, кількість осіб, зарахованих на денну форму навчання за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб, у 2016 році значно зросла, що дозволило перекрити зниження обсягу державного замовлення.

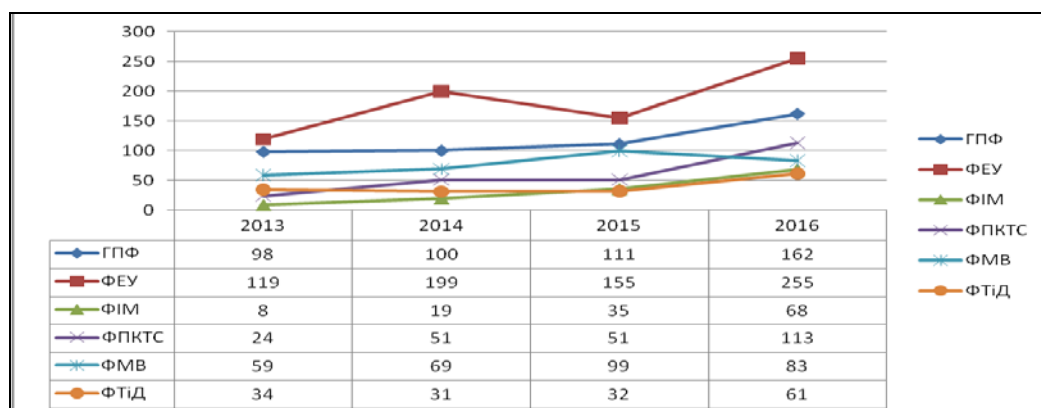

Рис. 1. Динаміка обсягів набору на ОР «бакалавр» денної форми навчання за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб по факультетах

Таким чином, у 2016 році працівники приймальної комісії, відповідальні за профорієнтаційну роботу по факультетах і кафедрах в цілому спрацювали непогано, що дозволило зарахувати «контрактників» у кількості 742 особи, що на 53,6 % більше, ніж у попередньому році.

Позитивною є також динаміка набору до магістратури університету. Як свідчать дані з рисунку 2, кількість осіб, що вступили на навчання для здобуття освітнього рівня магістра, протягом останніх років неухильно зростає.

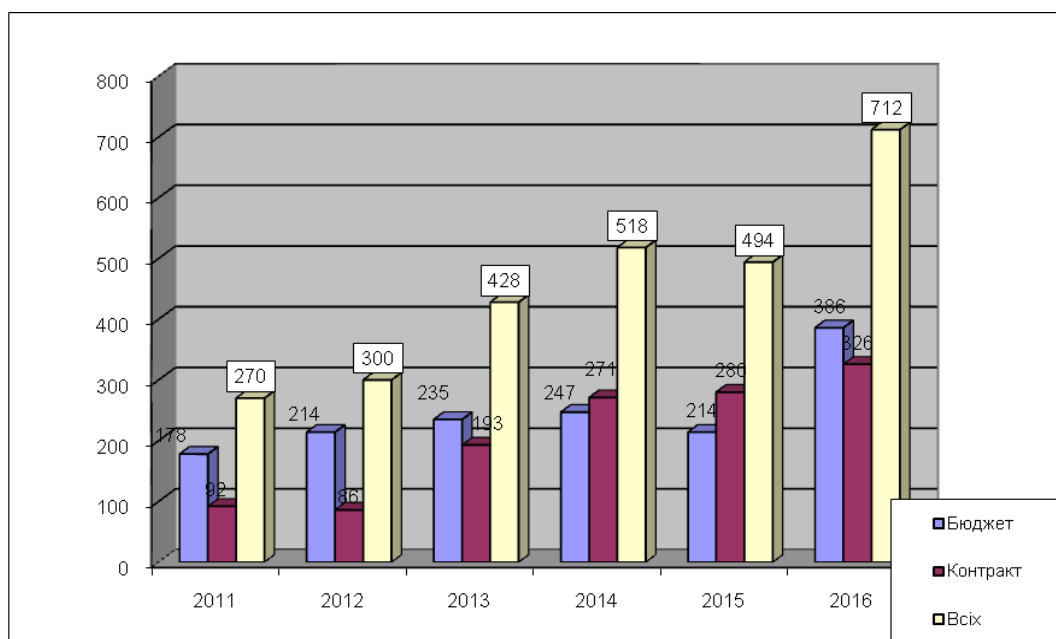

Рис. 2. Кількість осіб, зарахованих до магістратури університету в 2011-2016р.р.

Але з метою подальшого розвитку університету як класичного вищого навчального закладу європейського типу у напрямку комплектування студентів на 2016/2017 навчальний рік, не дивлячись на позитивний набір абітурієнтів, потрібно вирішити такі першочергові завдання: визначити фактори, що сприятимуть підвищенню набору абітурієнтів та врахувати їх при формуванні Правил прийому на 2017 рік, удосконалити профорієнтаційну роботу на кафедрах, збільшити обсяг ліцензованих місць на освітній рівень «магістр» у зв'язку із ліквідацією освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст», активізувати профорієнтаційну роботу для вступу здобувачів на третій освітній рівень, відкрити ряд нових актуальних спеціальностей.

Важливим складником освіти впродовж життя є зміст підготовки майбутніх фахівців. У 2015/2016 навчальному році розроблено освітні програми за всіма напрямками підготовки і спеціальностями, згідно яких здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в університеті (за новим переліком спеціальностей 2015 року). Для розроблення освітніх програм на випускових кафедрах були створені проектні групи, керівниками (гарантами) яких є провідні фахівці різних галузей знань і спеціальностей. Розроблені проектними групами освітні програми відповідно встановленим «Положенням про освітні програми підготовки фахівців різних ступенів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті» порядком після їх затвердження розміщені на офіційному сайті університету, що є однією з умов прозорості його діяльності.

На базі освітніх програм сформовані навчальні (робочі навчальні) плани на 2016/2017 навчальний рік. При цьому велика увага приділялася укрупненню

дисциплін і скороченню кількості контрольних точок у семестрі до восьми, зменшенню аудиторного навантаження на одного викладача, усуненню дублювання навчального матеріалу у різних дисциплінах та на різних освітніх рівнях, удосконаленню начальних планів заочної і скороченої форм навчання тощо.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» у навчальних планах передбачено 25 % дисциплін від загального обсягу для вільного вибору студентів, із них 18 дисциплін гуманітарного циклу, сформованих у чотири блоки. Досить активно в університеті розвивається Інформаційна система «Електронний університет», основні переваги діяльності якої описані у науковій статті [2]. На разі розроблена процедура і ведеться робота зі створення програмного забезпечення для вільного вибору дисциплін студентами в автоматизованому режимі. Фахівці університету також активно працюють над створенням програмного забезпечення автоматизації процесу формування робочих програм навчальних дисциплін. Аналогічні роботи проводяться щодо створення програмного забезпечення формування інформаційного пакету спеціальностей в автоматизованому режимі, що значно розвантажить заступників деканів факультетів.

Важливою складовою діяльності Хмельницького національного університету є ліцензування нових спеціальностей підготовки фахівців для задоволення потреб ринку праці та акредитація існуючих. Підготовчі заходи до проведення акредитаційної експертизи та ліцензування проводились відповідно до наказів ректора Хмельницького національного університету у яких детально представлені заходи, необхідні для проведення акредитаційної експертизи та ліцензування (розширення провадження освітньої діяльності), вказані нормативно-правові документи. Протягом року систематично проводились методичні наради з питань акредитації і ліцензування. Відділ ліцензування, акредитації та підготовки документів про вищу освіту забезпечував кафедри необхідною методично-консультаційною допомогою з питань ліцензування та акредитації. Як наслідок, у цьому році до МОН України подано 21 ліцензійну справу, які були оформлені відповідно до нових ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти, із них 5 – на перший (бакалаврський) рівень, 2 – на другий (магістерський) рівень, 14 – на третій (освітньо-науковий) рівень. По всіх ліцензійних справах прийнятих до розгляду отримано позитивні рішення про розширення провадження освітньої діяльності, затверджені наказами МОН України. Пройдено акредитацію за 8-ма напрямками підготовки, спеціальностями, у т. ч. – 4 із них акредитувались вперше.

Невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищої освіти є навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Планом видань навчально-методичної літератури на 2015/2016 навчальний рік передбачено підготувати 139 методичних розробок, з них на паперових носіях – 61 і 78 – на електронних.

В цілому по університету план видань навчально-методичної літератури виконано на 105,0 %. Стосовно видань навчальних посібників то, у I півріччі 2016 року, підготовлено і отримано гриф Вченої ради університету на 25 позицій при запланованих 20. Зважаючи на недостатній рівень фінансування видавничої діяльності з кожним роком, на превеликий жаль, зменшується кількість видань на паперових носіях, водночас збільшується питома вага видань на електронних. Існують і певні недоліки підготовки та видання навчально-методичної літератури, які необхідно усунути при плануванні і виконанні цього виду діяльності у 2016/2017 навчальному році, а саме: прорахунки у плануванні видань і зміни, що вносяться авторами з різних причин; нерівномірність подачі підготовлених методичних розробок впродовж календарного року; невідповідність структури і змісту видання «Положенню про видання навчальної літератури».

З метою якісного надання освітніх послуг поряд зі змістом підготовки фахівців увага приділяється підтримці на високому рівні кваліфікації професорсько-викладацького складу. У минулому навчальному році 165 викладачів нашого університету пройшли підвищення кваліфікації за такими формами: захист докторських (кандидатських) дисертацій, стажування у закордонних (вітчизняних) ВНЗ і на виробництві, навчання SOLIDWORKS, системи дистанційного навчання, психолого-педагогічний семінар для молодих викладачів, підвищення кваліфікації за накопичувальною системою.

У зв'язку з підвищенням вимог для претендентів на вчені ступені і звання останнім часом суттєво зросла кількість викладачів, які намагаються пройти стажування за кордоном. Якщо у першому семестрі 2015/2016 н.р. таке стажування пройшла одна особа, то у другому – вже 13.

Також, сьогодні набуває поширення концепція навчання упродовж усього життя, яка потребує підвищення кваліфікації на перманентній основі, за накопичувальною системою, а не раз у п'ять років, як передбачено чинними нормативними актами. Таке навчання передбачає отримання другої вищої освіти, перепідготовку фахівців за європейськими стандартами, участь у наукових дослідженнях з презентацією їх результатів, стажування, підвищення кваліфікації професорсько-викладацьким складом у провідних вищих навчальних закладах дальнього та ближнього зарубіжжя, з якими університет має угоди про міжнародне співробітництво тощо.

Навчально-методичним відділом університету щорічно проводяться університетські курси підвищення кваліфікації молодих викладачів за 72-годинною програмою, а факультетом заочно-дистанційного навчання – підвищення кваліфікації за програмою підготовки викладачів-тьюторів-організаторів системи дистанційного навчання. При цьому у навчальному процесі використовуються інформаційно-комунікаційні технології та мультимедійне обладнання.

Відповідно до договорів про співпрацю з іншими вишами університет надає можливість пройти стажування викладачам інших навчальних закладів на базі наших структурних підрозділів. У минулому навчальному році стажування пройшли більше 70 викладачів із 13 вишів України.

Здійснюючи керівництво виконанням вище зазначених завдань Центр професійного розвитку викладачів проводить роботу з організації для професорсько-викладацького складу курсів з вивчення іноземних мов (англійської, німецької, польської), надання додаткових освітніх послуг з вивчення мов та спеціальної підготовки для учасників програм обміну із зарубіжними університетами. Це сприяє розвитку академічної мобільності і дозволяє прискорити інтеграцію нашого університету у Європейський освітній простір, вдосконалює використання сучасних освітніх технологій, сприяє інноваційному розвитку університетської науки та інтеграції її з виробництвом, покращенню якості трудових ресурсів та можливості працевлаштування випускників.

Щодо діяльності університету у напрямі забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу, наказом ректора створено відділ забезпечення якості вищої освіти, який впродовж минулого навчального року розпочав свою діяльність у таких основних напрямках:

- формування нормативної бази щодо внутрішнього забезпечення якості в університеті, а саме, розроблення низки положень, в т. ч. про діяльність відділу, систему внутрішнього забезпечення якості в університеті; запобігання та виявлення плагіату в університеті. Відповідно до «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату» [3] у минулому навчальному році випусковими кафедрами проводилася перевірка наявності академічного плагіату у випускних кваліфікаційних роботах студентів;

- налагодження зворотного зв'язку з учасниками освітнього процесу, в першу чергу зі студентами, шляхом створення студентських фокус-груп з кожної спеціальності. Учасники таких груп сумісно з гарантами освітніх програм та роботодавцями щорічно будуть брати участь у моніторингу якості освітніх програм, що дозволить враховувати їх думку щодо змісту та актуальності як програм в цілому, так і окремих дисциплін. Зазначимо, що результати міжнародної експертизи двох освітніх програм «Прикладна математика» (освітній рівень бакалавра) та «Економічна кібернетика» (освітній рівень магістра), проведеної міжнародною акредитаційною комісією 9-10 червня 2016 р. в рамках Європейського проекту TEMPUS IV «ALIGN: Досягнення та регулювання балансу між освітніми програмами і рамками кваліфікацій», свідчать про їх високий рівень;

- забезпечення прозорості освітньої діяльності університету та оприлюднення інформації різними доступними способами. Для виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» та наказу Міністра освіти і науки

України від 19.02.2015 р. № 166 «Щодо виконання ЗУ «Про вищу освіту» про розміщення інформації на офіційних веб-сайтах вищих навчальних закладів» на сайті університету розміщено 62 документи, з яких Статут університету, Стратегія розвитку університету на 2016-2020 роки, 26 положень щодо організації діяльності університету, звіти, в т. ч. щодо фінансової діяльності, інші документи;

- контроль і удосконалення роботи інформаційної системи управління освітнім процесом. У цьому напрямку сумісно з навчально-методичним відділом проаналізовані пропозиції співробітників університету щодо удосконалення існуючої інформаційної системи, намічені шляхи її модернізації;

- щорічне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, яке плануємо розпочати з цього навчального року з оприлюдненням його результатів на веб-сайті закладу. З цією метою передбачається удосконалення системи проведення атестації випускників університету на етапі завершення ними опанування освітньої програми. Для цього планується проведення низки семінарів для гарантів освітніх програм, завідувачів кафедр, деканів, присвячених використанню ситуаційних тестів та сучасних підходів і освітніх технологій контролю результатів навчання.

В Хмельницькому національному університеті розроблено проект «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості» в основі якого знаходяться базові складові якості професійної підготовки фахівців в університеті, описані у наукових дослідженнях співробітників університету [4; 5; 6]. На засадах чинного ЗУ «Про вищу освіту» розроблено збірник нормативних документів «Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності» [7]. Ми плануємо, що у 2016/2017 навчальному році в університеті буде активно формуватися сучасна система внутрішнього забезпечення якості, в межах якої:

– на основі рівневої системи якості вищої освіти буде здійснено оновлення організаційної структури університету;

– розпочне активно працювати Психологічна служба університету, яка буде забезпечувати зворотний зв'язок з усіма учасниками освітнього процесу (студентами, викладачами, співробітниками);

– для виявлення задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи за кожною освітньою програмою, планується запровадити постійне електронне оцінювання студентами навчальних курсів в MOODLE та якості викладання дисциплін викладачами;

– буде започаткована практика активної участі студентів у процедурах забезпечення якості вищої освіти. Для цього з жовтня 2016 року будуть

організовані курси для студентів-учасників фокус-груп та гарантів освітніх програм;

– удосконалюватиметься процедура розроблення та моніторингу освітніх програм;

– активізується робота Центру професійного розвитку викладачів, щодо організації низки тематичних семінарів для викладачів з метою використання у навчальній діяльності інноваційних технологій навчання та контролю знань здобувачів вищої освіти, а також продовження роботи з вивчення іноземних мов викладачами;

– удосконалимо інструментарій вимірювання навчальних досягнень студентів на етапі підсумкового контролю (атестаційних іспитів) на основі компетентісного підходу;

– буде розроблена концепція практичної підготовки фахівців із використанням кращого вітчизняного та європейського досвіду;

– активізується академічна мобільність викладачів та студентів університету згідно перспективного плану на 2016-2018 рр.;

– з вересня 2016/2017 н. р. як засіб запобігання академічному плагіату в кваліфікаційних роботах студентів буде запроваджена процедура їх повторного оцінювання, якою планується охопити до 20 % кваліфікаційних робіт минулих навчальних років. У зв'язку з цим найближчим часом буде переглянута чинне Положення про дипломне та курсове проектування та внесені відповідні зміни.

Пріоритетним напрямом діяльності для університету є також соціальне партнерство, що полягає у співпраці із бізнесом. Активного розвитку в 2016 році набула співпраця університету із підприємствами концерну «Укроборонпром». Підписані Угоди про співпрацю засвідчують домовленість про взаємні консультації з питань підготовки кадрів; формування замовлення на підготовку фахівців та забезпечення підприємств висококваліфікованими кадрами, здатними успішно працювати на рівні міжнародних стандартів; проведення наукових досліджень та проектно-конструкторських розробок з актуальних проблем; створення умов для стажування викладачів університету і забезпечення соціального захисту студентів, які навчаються за угодами про співпрацю.

Одним із найважливіших системних чинників соціального і економічного розвитку України є інноваційна діяльність. За ініціативи Хмельницького національного університету та Фонду «НОВОТЕХ» 2 липня 2016 р. зареєстровано корпорацію «Інноваційний парк «ПОДІЛЬСЬКА ВИСОЧИНА». Метою створення Інноваційного парку є розвиток та підтримка науково-технічної та інноваційної діяльності університету, ефективне та раціональне використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на

вітчизняному та закордонному ринках. На першому етапі існування інноваційного парку визначено такі пріоритетні напрями його діяльності, зокрема: енергозбереження та енергоефективність, комплексна переробка промислових та побутових відходів, нові композиційні матеріали та мастила, технології поверхневого зміцнення металів, штучний інтелект та робототехніка; медико-біологічні технології діагностування функціонального стану організму людини, міцність структурно складних технічних систем.

Активно розвивається діяльність університету у напрямі наукової роботи, основними результатами якої є:

- діяльність наукових шкіл, докторських рад, захист дисертаційних досліджень молодими вченими;

- відповідно до Порядку присвоєння вченого звання професора і доцента, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України 27.12.2008 р. № 1149 та на підставі рішень атестаційної колегії МОНУ присвоєно 30 вчених звань, в т. ч. професора – 4, доцента – 26;

- у відповідності до наказу МОНУ від 20.05.16 року № 545 в цьому році проведено конкурс відбору проектів наукових та науково-технічних (експериментальних) розробок молодих вчених. Подано запити від кафедр міжнародних відносин, менеджменту, радіоелектронних апаратів і телекомунікацій, радіотехніки та зв'язку, технологій та конструювання швейних виробів;

- протягом 2015/2016 навчального року 68 студентів Хмельницького національного університету взяли участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади з навчальних дисциплін, напрямів і спеціальностей.

Завданнями університету у напрямі наукової діяльності на 2016/2017 навчальний рік є:

- підвищення продуктивності роботи студентського наукового товариства (створення студентського конструкторського бюро, залучення студентів до написання (ініціювання, розробки) стартапів, виконання держбюджетних та госпдоговірних наукових тем, створення при кафедрах науково-виробничих центрів);

- підготовка співробітниками університету заявок на виконання держбюджетних тем;

- активізація написання публікацій працівниками у НМБ Скопус;

- оновлення в електронному репозитарії університету текстів наукових праць співробітників за тематичними рубриками;

- активізація роботи кафедр університету, залучення молодих науковців до активного наукового життя, написання запитів на наукові теми.

Активна наукова та навчальна діяльність сприяє розвитку міжнародного співробітництва, що є одним з провідних напрямів діяльності Хмельницького національного університету спрямованого на його інтеграцію до європейського та світового освітнього простору.

У 2015/2016 навчальному році університетом укладено 9 двосторонніх угод про співробітництво. Станом на середину липня 2016 року навчальний заклад співпрацює із 105 вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями та фондами з Німеччини, Польщі, Словаччини, Литви, Австрії, Росії, Білорусі, Нідерландів, США, Бельгії, Франції та інших країн.

Важливим напрямом міжнародного співробітництва Хмельницького національного університету у 2015/2016 навчальному році була реалізація міжнародних програм та проектів, яких впродовж вказаного періоду було 18. Серед них наймасштабнішими є 6 проектів TEMPUS. Найактивніше працюють в сфері міжнародної, зокрема грантової діяльності такі кафедри: прикладної математики та соціальної інформатики, системного програмування, менеджменту, слов'янської філології, хімії, хімічної технології. Так у 2015/2016 навчальному році університетом було подано 23 грантові заявки, лєвова частка з яких належить зазначеним кафедрам.

Міжнародне співробітництво університету у 2015/2016 навчальному році характеризувалось всебічністю та системністю. У наступному навчальному році у цій сфері доцільно поставити та реалізувати такі завдання:

– активізувати роботу із залучення додаткових джерел фінансування науки з боку міжнародних фондів та грантоутворюючих організацій; розширити участь університету у міжнародних проектах; створити при відділі міжнародних зв'язків університету робочу групу із підготовки грантових заявок на міжнародні проекти;

– забезпечити умови для збільшення контингенту іноземних здобувачів вищої освіти;

– налагодити роботу із забезпечення академічної мобільності професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти.

Як підсумок зазначимо, що виконання структурними підрозділами університету в 2016/2017 н. р. необхідних запланованих заходів за визначеними напрямками, сприятимуть розвитку навчального закладу, підняттю його конкурентоспроможності і рейтингу серед провідних університетів України.

Література

1. Стратегія розвитку Хмельницького національного університету на 2016-2020 рр. [Текст] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.khnu.km.ua/root/res/0-100-255.pdf>. (дата звернення: 1.07.2016) - Назва з екрану.
2. Скиба М.Є. Інноваційний розвиток управління навчальним процесом у Хмельницькому національному університеті [Текст]/ М.Є. Скиба // Вісник КНУТД – тематичний випуск №5 (61). – 2011 р. – Ефективність організаційного механізму інноваційного розвитку вищої освіти в Україні. – С.115-120.
3. Положення про запобігання та виявлення плагіату у Хмельницькому національному університеті [Текст]/[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.khnu.km.ua/root/res/0-100-49-15.pdf>. (дата звернення: 1.07.2016) - Назва з екрану.
4. Скиба М. Є. Моніторинг якості навчального процесу у вищому закладі освіти [Текст]: монографія / М. Є. Скиба, С. Г. Костогриз, Г. В. Красильникова. – Хмельницький : ХНУ, 2009. – 219 с.
5. Красильникова Г.В. Моніторинг якості професійної підготовки інженерів швейної галузі у вищому навчальному закладі: теоретичні та методичні засади [Текст]: монографія / Г.В. Красильникова ; за наук. ред. Л.Б. Лук'янової. – Хмельницький : ХНУ, 2015. – 543 с.
6. Скиба М. Є. Базові складові якості професійної підготовки фахівців у Хмельницькому національному університеті [Текст] / М. Є. Скиба // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну : матеріали V міжнар. наук.-практ. конф. "Ефективність організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку вищої освіти України", 2 жовтня 2015 р. - 2015. - Спец. вип. : Серія "Економічні науки". - С. 29-35.
7. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності [Текст]: зб. нормативних документів / упоряд. : В. І. Бегняк, Г. В. Красильникова. – Хмельницький : ХНУ, 2015. – 445 с.